

ПРИНЦИПИ ОСВІТИ ТА НАВЧАННЯ ДЛЯ УСПІХУ

Н.А. Головіна, М.Б. Головін

СНУ імені Лесі Українки

E-mail: ninaholovina@gmail.com

Анотація. Освіта – фундамент для технологій, сильної економіки. Освіта - засіб для соціального та фінансового росту. Освіта - шлях до свободи та успіху. У роботі виділено деякі основні, на думку авторів, принципи, які необхідні для процвітання країни, навчального закладу та особистості, зокрема. Потрібно признати, що є умови, при яких люди досягають успіху і такі, при яких це не відбувається.

Ключові слова: освіта, навчання, принципи успіху, школа, індивідуальність, допитливість, творчість, професія учителя.

N. Holovina, M. Holovin

PRINCIPLES OF EDUCATION AND STUDYING TO ACHIEVE SUCCESS

Annotation. Education – the foundation for technology and strong economy. Education is a tool for social and financial growth. Education is a way to freedom and success. The paper highlights some of the key principles, that are essential for the prosperity of the country, educational institution and person, in particular. We must admit that there are conditions under which people succeed and those under which they don't.

Keywords: education, training, principles of success, school, individuality, curiosity, creativity, profession of teacher.

Потужна освіта в природничій сфері є фундаментом для технологій, сильної економіки, обороноздатності країни; базисом для зміни статусу країни з об'єкту геополітичної гри в гравця на цій арені. Велика кількість носіїв причинно-наслідкового, абстрактно-логічного способу мислення, що практикується в природничій сфері діяльності, зменшує загальну містичність, релігійність широких мас народу, підвищує критичність і скептичність його в соціальних питаннях. Кількість носіїв "чорно-білого" - мислення, що спирається в житті на "клаптикову систему знань" зменшується. Останнє є основою демократії для всіх народів. Еволюційний або революційний перехід до більш ліберального і демократичного соціального устрою стає неминучим.

Освіта в природничій сфері живить економічне зростання. У соціумі збільшується кількість людей - виробників інтелектуального продукту і відповідно, зменшується імпорт цього продукту зовні. Соціальна значимість знань заохочує рівність шляхом надання дітям інструменту досягнення успіху. Змінюються соціальні критерії оцінки людей від "що ти маєш?" до "що ти можеш?". Матеріалістичний базис організації знань з філософії, соціології, політології, інших гуманітарних наук формує новий погляд на процеси, що відбуваються в суспільстві в цілому і в освіті, зокрема. Освіта повинна бути одним з наших найважливіших пріоритетів. Для всіх людей, і особливо для молоді, освіта має бути шляхом до свободи. Освіта також в цих умовах є засіб - засіб для соціального та фінансового росту. Освіта – це

можливість, бути хорошим сусідом і громадянином світу, освіта повинна приносити велику самоповагу і повагу до інших.

Майбутній успіх країн залежить від здатності широких мас людей розуміти різницю між добром і злом. Суспільство, в якому переважають малоосвічені люди, з одного боку, є дуже маніпулятивним, а з іншого – консервативним, і погано розвивається. Це експресивне суспільство, кожна людина якого в своїх рішеннях поводить себе керуючись не інтелектом, а емоціями, настроями. «Хліба і видовищ!» (Panem et circenses – лат.) - вираз із 10-ї сатири давньоримського поета-сатирика Ювенала, використаний ним для опису сучасних йому устремлінь римського народу [1]. Вираз використовувався для опису політики державних діячів, які, підкуповуючи плебс роздачами грошей та продуктів, а також цирковими виставами, захоплювали і утримували владу в стародавньому Римі. Сучасний варіант цього вислову «хліба і видовищ!» - «жрачки і ржаки». Змінити цей стан можна лише одним шляхом - освітою, що базується на матеріалістичному світогляді, і охоплює широкі маси населення. Питання добра і зла зачіпає дуже широкий і глибокий пласт знань, в який входить філософія, історія, література, живопис, музика, соціологія, політологія, релігія. Суспільство має шанс змінитись до кращого, якщо ці знання базуються на сучасних наукових засадах і не входять в протиріччя з тверезим, причинно-наслідковим мисленням. Менш експресивне населення стає автоматично, внаслідок широких освітніх процесів, більш інтелектуальним і менш маніпулятивним.

Освіта повинна виховувати сильний характер і активну життєву позицію. Одним з найбільш важливих інститутів у галузі демократії є школи, - але важливо, що школи вчать більше, ніж просто читати і писати, а й поваги і відповідальності. Діти повинні бути багатими навичками, але також повинні бути багатими ідеалами. Діти повинні навчитися заробляти на життя, і вони також повинні навчитися жити. Школи можуть і повинні відігравати важливу роль у вихованні здатностей, які допоможуть дітям домогтись успіху.

Крім того, знаючи, що діти проводять у школі близько 6 годин щодня протягом 10 - 11 років, важливо розуміти, що шкільний вік є вирішальним для всього майбутнього життя, так як протягом цього часу формуються поведінка і всі життєві цінності. Вчителі відіграють ключову роль в освітньому процесі в школі і знання дітей безпосередньо залежать від них, як і якість викладання. Проте багато покидають навчання у школі, вищих навчальних закладах, багато дітей ходять до школи, університету, але вони їм не до вподоби, вони не дають їм ніякої користі. Проблема у тому, що ми рухаємось не тим шляхом, чи не у тому напрямку.

Справа у тому, що всі люди від природи є різними. Освіта ж згідно теперішніх умов та підходів ґрунтується не на різноманітності, а на однаковості. Школи стимулюють до того, щоб вони знаходили те, чим діти можуть займатися серед дуже обмеженого числа побажань. Серед результатів впровадження законів про школу є так звана гуманізація та гуманітаризація освіти. Це призвело до того, що випускники не вміють додавати два простих дробу. При справжній освіті повинна приділятися однакова увага як гуманітарним предметам, так і математиці, фізиці, біології, а також мистецтву, фізичній культурі. Адже у дуже багатьох дітей сьогодні діагностують хвороби, пов'язані з викривленням хребта, погіршенням зору, гіподинамією. Постійне багатогодинне сидіння за комп'ютером не проходить безслідно. І саме з цим пов'язана поведінка дітей та їх стан. Діти демонструють кращі результати тоді, коли навчальна програма є різноманітною та розвиває у них різні таланти.

По-друге, природним для дитини є пізнання, цікавість, допитливість. Якщо змогти запалити у неї іскру допитливості, то потім вона буде вчитися без подальшого сприяння. Це дуже важливо пробудити конкретні здібності, чи подавити їх. Допитливість – це свого роду двигун досягнень.

Результатом багаторічних експериментів у освіті стала деградація професії учителя. Жодна система у світі, жодна школа у світі не може бути кращою за своїх учителів. Учителі є учасниками успіхів шкіл. Учитель – професія творча. Навчання – це не система доставки, постачання знань. Це не просто передавання отриманої інформації. Вчителі є наставниками. Вони стимулюють, спонукають, захоплюють. У кінці кінців освіта зводиться до навчання. Нема навчання – нема освіти. Люди можуть витратити багато часу обговорюючи освіту, при цьому не обговорюючи навчання. Але ж уся суть освіти у тому, щоб люди навчались. Наприклад, ви можете займатись якоюсь діяльністю, але нічого у ній не досягати. Роль вчителя у тому, щоб сприяти навчанню. Адже можна просто бути присутнім на занятті. Ситуація, що склалася, зосереджена не на навчанні та зацікавленості, а на контролі. Контроль, звичайно є важливим. Стандартні тести займають своє місце, але вони не повинні переважати у освітній культурі. Вони потрібні для діагностики. Вони повинні допомагати. І повинні сприяти навчанню, а не заважати йому. Замість допитливості ми маємо культуру відповідності. Наших дітей та учителів підштовхують до того, щоб відповідати типовим алгоритмам, замість того, щоб збуджувати силу уяви та допитливості.

По-третє, творчість – невід'ємна риса людського життя. Ми будуємо свої життя, та перебудовуємо. Людська культура різноманітна та динамічна. Ми

творимо свої життя – це невпинний творчий процес. І одне із завдань освіти – розбудити ці творчі можливості. А замість цього – у нас культура стандартизації. Але ж так не повинно бути.

Фінляндія є в числі перших країн з математики та природничих наук. Саме з цих предметів проводять тестування. Але не заціклюються тільки на них. У них широкий погляд на освіту; приділяється увага і гуманітарним наукам, і мистецтву, і фізичній культурі. У Фінляндії нема стандартизованого підходу, використовується індивідуальний підхід до викладання та навчання. У цій країні учні не кидають навчання. Тут розуміють, що потрібно залучати допитливість школярів, їх індивідуальність, їх творчість. Саме так вони і поступають. І що важливо, дуже велике значення надають професії учителя. Вони розуміють, що не можливо покращувати освіту, якщо не залучати талановитих людей; не сприяти їх професійному росту. Інвестиції у професійний ріст – це не витрати, це інвестиції. І у всіх успішних країнах (Канада, Австралія, Сінгапур, Південна Корея чи Гонконг) це дуже добре розуміють. У цьому секрет їх успіху. Вони перенесли відповідальність за проведenu роботу на рівень шкіл. Їх підхід відрізняється від режиму командного управління у освіті. Можна, звичайно, у міністерстві вирішити і спустити указ. Але проблема у тому, що навчання відбувається не у залах засідань, а у класах, школах та університетах. А люди, це вчителі та учні, - і якщо їх позбавити свободи дій, то цей процес перестане працювати. Тому потрібно повернути її людям. Ми маємо гарні результати за минулий навчальний рік. Але вони є не завдяки, а всупереч. І одна з причин в механічних уявленнях про освіту, як про промисловий процес: для покращення якого потрібно лишень мати потрібну інформацію. І якщо все правильно налаштувати, то все прекрасно запрацює. Але це помилка. Так не було і не буде ніколи. Освіта – не механічна система. Це – людська система. Вона стосується людей. Людей, які або хочуть навчатися, або не хочуть цього. У кожного, хто покидає навчання є на то причина, що має коріння у його біографії. Можливо їм це скучно; можливо вони вважають, що це їм не потрібно; можливо це не сумісно з життям за межею навчального закладу. Існують якісь закономірності. Але всі історії унікальні. На сьогодні за кордоном, у багатьох країнах існують альтернативні програми навчання, які успішно реалізуються. Чому тоді вони альтернативні? Якщо зробити саме так, то і альтернатива уже не буде потрібною. Потрібно признати, що є умови, при яких люди досягають успіху і такі, при яких це не відбувається.

Шкільна культура для нас – це цілком природно, – це біологічний термін. У США є Долина смерті, там не йде дощ, нічого не росте. А зимою

2004 року випало 18 см осадків за короткий час. І весною 2005 року було унікальне явище. Вся територія Долини смерті на якийсь час покрилась квітами. Отже вона не мертва. Вона просто у сплячці. Прямо під поверхнею є насіння можливостей, які чекають необхідних умов, щоб прорости. У біологічних системах при правильних умовах, обов'язково появляється життя. Візьмемо територію, школу, університет. Давайте змінимо умови, уявлення людей про їх можливості, дамо їм інший набір надій. Якщо цінувати стосунки вчителів та учнів, дати свободу творчості та новаторства, то навчальні заклади, колись безнадійні знов оживуть. Великі люди знають це. Справжня роль керівництва освітою не повинна зводитись до командного управління. Справжня роль керівництва полягає в управлінні кліматом, створенні сприятливого клімату для можливостей. Адже питання про якість навчальної діяльності – це по суті питання про мотиви, мотивацію навчання [2, 3]. Якщо створити умови – люди до цього потягнуться і будуть досягати того, чого і не передбачали та не могли очікувати. У Бенджаміна Франкліна є вислів [1]: «У світі є три типи людей: такі, яких не зрушиш, які не мають, не хочуть мати і не хочуть нічого з цим роботи; такі, яких можна зрушити, які усвідомлюють необхідність змін та готові до цього дослухатися; і такі які рухають, які втілюють все в життя». І якщо ми зможемо надихнути більше людей – це буде рух, потрібний рух у потрібному напрямку.

Література

1. Большая книга афоризмов / сост. А. П. Кондрашов, И. И. Комарова. — Москва: РИПОЛ классик, 2008. — С. 695-699.
2. Головіна Н. А. Формування мотивації навчальної діяльності при вивченні фізики // Формування самостійної пізнавальної діяльності учнів та студентів при вивченні фізико-математичних дисциплін. – Луцьк, 2014. – С. 70 -73.
3. Головіна Н.Б. Феномен фізичного та розумового самовдосконалення в контексті когнітивного розвитку спеціаліста // Психологічні перспективи Випуск 14 Луцьк, 2010. – С.34 – 45
http://psychoprospects.ucoz.com/ld/0/7_issue_15.pdf